

Saros Körfezi (Kuzey Ege Denizi) Dip Çökellerinde Holosen Transgresyonunun Sedimentolojik Verileri

Sedimentological Data for the Holocene Transgression from the Saros Bay (Northern Aegean Sea) Bottom Sediments

Faruk OCAKOĞLU¹, Hakan GENÇOĞLU², Sanem AÇIKALIN¹

¹ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, Eskişehir.

² MTA Genel Müdürlüğü, Maden Etüd ve Arama Dairesi, Ankara.

ÖZ

Saros körfezinin kuzey şelfinde, 25-150 m su derinliklerinden alınan 14 adet gravite karotu sedimentolojik açıdan incelenmiştir. Sedimantasyon hızının yüksek olduğu Meriç nehrinin prodelta alanlarında 390 cm'e ulaşan karotlar tipik olarak bol fosilli (başlıca trutella, bivalve ve deniz kestanesi) siyah çamurlarla temsil olunmakta ve düşey yönde litolojik değişimler göstermemektedir. D-B uzanımlı şelfin orta kesiminde deniz tabanı çoğunlukla çakıllı kum ve siltlerle kaplıdır. Bu kesimden alınan kalınlığı 130 cm'ye ulaşan karotlar çoğunlukla yukarı doğru incelleme deseni sunarlar. İstifin tabanında, karotiyerin derinlere doğru nüfuzuna engel olan beklenmedik ölçüde tıkmaz bir kiltası/siltası birimi bulunur. Birbirlerinden 20 km uzaktaki iki karotta, bu sert seviye yeniden aktarılmış kiltası/siltası çakıl ve bloklarından ibaret bir düzey ve ardından bir kokina tabakası tarafından üzerlenir. Yukarıya doğru genel bir tane boyu inceliğiyle güncel deniz dibinin siltası/çamurtaşlarına geçilir. Öte yandan kuzey şelfin önemli bir kesiminde 50, yer yer 150 m derinlikteki deniz tabanının kaba kum/çakılcık boylu kırıntılarla kaplı olması düşündürücüdür. Bu yayılım deniz tabanının düşük eğimi ve mevcut zayıf kıyı boylu ve termohalin akıntılarla zıtlık oluşturmaktadır. Bu veriler ışığında Saros Körfezi kuzey şelfinde bir tip-1 uyumsuzluğu üzerinde 100 m'yi aşkın bir deniz seviyesi yükseliminin varlığı düşünülmüş ve bunun son buzul arası dönem başlangıcından bu yana gerçekleşen transgresyona karşılık gelebileceği ileri sürülmüştür.

ABSTRACT

14 gravity cores sampled from the water depths between 25 and 150 m were analyzed with respect to their sedimentological peculiarities. In prodelta realm of Meriç river where the sedimentation rates are relatively high the cores may attain 390 cm thick and comprise typically richly fossiliferous (mainly trutella, bivalve and echinid) black shales without any detrital interlayers. In the central part of the E-W extending shelf, the sea-bottom is mostly covered by gravelly sands and silts. Up to 130 cm thick gravity cores retrieved from the area show a typical fining upward pattern. A compact claystone /siltstone level at the base of cores do not permit farther penetration. In cores separated 20 km apart each other this endured fined-grained lithology is overlain firstly by an intraformational locally blocky detrital unit, and then by a coquina level. Through a gradual fining upward in cores is passed to recent silt and muds on sea bottom. On the other hand, the fact that the bottom of the northern shelf down to 50 m and even 150 m in places is covered by coarse sands and gravels is challenging. This distribution contradicts to the very smooth bottom profile and weak longshore and thermo-halin currents. In the light of these data, a sea level rise probably corresponding to the transgression ahead from the onset of recent interglacial, in the order of 100 m was speculated to be happened over a type-1 unconformity on the northern shelf of Saros Bay.

